

Так, на формування громадянських почуттів позитивно впливало залучення вихованців до організації та проведення різноманітних форм краєзнавчої роботи: туристичних подорожей, екскурсій, організація вечорів, виставок і т.п.

Розуміючи психологію і потреби вихованців А. Макаренко значну увагу приділяв також роботі гуртків військово-спортивного напрямку та іграм.

А. С. Макаренко з цією метою упроваджував у дитячі різновікові загони різні форми так званої «воєнізації». Розглядаючи її з точки зору естетики дитячого побуту він упроваджував різні форми з урахуванням вікових і психологічних особливостей колоністів і комунарів, використовуючи при цьому символіку, одяг, військову атрибутику та усілякі ритуали.

Вся ця діяльність спиралася на добре поставлене дитяче самоуправління. Його А. С. Макаренко розглядав як потужний педагогічно-доцільний засіб організації життєдіяльності вихованців, який певним чином впливав на становлення вихованців як громадян своєї держави.

Тож вважаємо, що питання виховання громадянськості і наразі є актуальним.

АКСІОЛОГІЧНИЙ СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

*Білай Д. В.
Полтава, Україна*

Розвиток професійного потенціалу майбутнього працівника сфери обслуговування в закладах професійної (професійно-технічної) освіти передбачає, насамперед, формування в нього системи особистісних цінностей, що лежать в основі як самої професійної діяльності, так і навчання її основам. У зв'язку з цим набуває дедалі більшої актуальності організація освітнього процесу на аксіологічних засадах. Адже, як зазначають вчені, «1) система цінностей є провідною ланкою, яка пов'язує суспільство з його окремими членами й забезпечує їхнє включення в систему суспільних відносин; 2) цінності особистості виступають основою для вибору суб'єктом цілей, засобів та умов діяльності, визначаючи її загальну спрямованість; 3) цінності є системоутворювальним ядром програми розвитку, діяльності та внутрішнього життя людини» [3].

Заклад професійної (професійно-технічної) освіти має своєю метою підготувати фахівця, здатного на високому рівні виконувати професійні завдання. Проте вона лише частково може бути досягнута за рахунок суто навчальної діяльності, коли майбутні офіціанти, кухарі, кравці, майстри перукарської справи тощо освоюють технологічні засади виконання роботи в обраній сфері. Дійсна ефективність освітнього процесу, його результативність вимагають актуалізації внутрішнього потенціалу суб'єкта, його прагнення до особистісно-професійного саморозвитку, а це можливе лише за умови сформованості в нього відповідних цінностей.

Як слушно відзначають Ю. Пелех та Д. Кукла, «цінності не лише визначають силу, напрям мотивації та активності, а й передбачають прийняття і реалізацію концепції власного життя. Людина вживає певні заходи внаслідок оцінювання певного об'єкта в аспекті його цінності щодо самої себе... Прагнення до цінностей формує людину, бо відзначається потенціалом щодо спроектованості на її внутрішній розвиток, переживання, діяльність і життєві принципи» [1, с. 19-20].

Існує чимало класифікацій особистісно-професійних цінностей, що підвищують ефективність діяльності працівника сфери послуг. Одним із найбільш узагальнювальних вважаємо їхній поділ на прагматичні та морально-естетичні, які, на перший погляд, мають значні розбіжності за своєю сутністю.

Прагматичні цінності відбивають прагнення людини здобути певні переваги матеріального характеру, а також пов'язані з такою рисою, як амбітність, і виступають, зазвичай, як важлива мета, зацікавленість у досягненні якої спроможна домінувати над морально-естетичними цінностями. Проте нам близька думка В. Полуди стосовно того, що намагання діяти з орієнтацією переважно на меркантильні цілі є своєрідною оманю, оскільки «легше продати послуги доброї якості» [2, с. 27], тобто такі, які в процесі свого надання більшою мірою пов'язані з реалізацією цінностей морально-естетичного характеру. Ілюструючи їхнє втілення в роботі з клієнтами, В. Полуда зазначає, що цінними для працівника сфери послуг мають бути добра репутація за умови якості наданих послуг; чесність, яка робить стосунки з клієнтом морально бездоганними; задоволення клієнтів як джерело задоволення майстра тощо. Естетична складова праці так само повинна мати для майбутнього фахівця значну вагу, оскільки, з одного боку, вона є одним із показників якості наданої послуги, а з іншої – високого професіоналізму майстра, бажаною рисою його професійного іміджу. В той же час, вважаємо, що учень повинен мати досвід переживання позитивних емоцій, викликаних результатом своїх зусиль, відповідним сформованій у нього системі цінностей. Такий досвід має формуватися в ході навчання і практичної діяльності та сприйматися майбутнім фахівцем як один із критеріїв його професійної успішності.

Таким чином, аксіологічний підхід у професійній освіті майбутнього фахівця сфери послуг забезпечує не тільки більш якісну підготовку молоді до професійної діяльності, а й сприяє вихованню працівників, націлених на підвищення якості життя інших членів суспільства та свого власного, на реалізацію такого рівня ділових стосунків у сфері обслуговування, коли їхній результат стане джерелом задоволення як для клієнта, так і для майстра.

Список використаних джерел:

1. Пелех Ю., Кукла Д. Система цінностей майбутнього фахівця і його місце на сучасному ринку праці [Текст] : монографія. Рівне: «Волинські обереги», 2019. 184 с.
2. Полуда В.В. Особливості підготовки майбутнього фахівця сфери обслуговування до професійної діяльності [Ел. ресурс]. – Режим доступу до джерела <http://enquir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3992/Poluda.pdf?sequence=1>

3. Ткачова Н. О., Варенко Т. К. Аксиологічний підхід у професійній підготовці майбутніх учителів [Ел. ресурс]. – Режим доступу до джерела https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2009/7_2009/58.pdf

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ЕМПАТІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

*Богомаз М. А.
Кременчук, Україна*

Науковий керівник: *Яценко Тетяна Володимирівна*, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології та дошкільної освіти Обласного коледжу «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка» Полтавської обласної ради

У сучасному суспільстві дедалі частіше виникає необхідність у забезпеченні умов, необхідних для формування психологічних якостей, що визначають рівень морального розвитку особистості. Важливе значення як для ефективного процесу формування особистості у майбутніх педагогів, так і для формування моральних основ індивіда, щирого та чуйного ставлення до інших людей має емпатія.

Найвираженіші емоційні переживання виникають у тяжкі періоди взаємодії людини й суспільства. Почуття багатьох українців стали набагато виразнішими під час війни. Зараз дуже важливо допомагати та підтримувати один одного. Багато людей відчувають хвилювання, страх, злість, біль, співчуття до оточуючих, тривожність. Важливо навчитися себе контролювати, щоб прояви цих почуттів не заважали нам жити.

У сучасному світі кожному українцю доводиться пристосовуватися до постійних змін у житті, витримувати емоційне напруження, бути свідком багатьох життєвих ситуацій. Тому в умовах війни великого значення набуло вивчення емпатійних здібностей, які полягають у розумінні інших, здатності емоційно сприймати душевний стан людини та прояву співчуття та співпереживання до інших.

У студентські роки відбувається найбільш активний розвиток емпатії. Вона характеризується глибокими змінами, що впливають на особистісний розвиток майбутнього педагога. Адже юнацький вік – період становлення особистості, соціалізації та перехід від дитинства до самостійної діяльності дорослої людини при впливі на неї суспільства.

Проблема формування емпатії в юнацькому віці у психології вітчизняній та зарубіжній розглядається багатьма науковцями у різні часи та епохи: В. Бойко [1], С. Максимець [2], Т. Рябовол [3] та інші. Однак аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про те, що наразі недостатньо розкрито засоби формування емпатійних здібностей у юнаків і дівчат під час війни в умовах дистанційного навчання.

Одним із завдань нашого дослідження було розробити та впровадити